

การวิเคราะห์ทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของสาขาใหม่ ธุรกิจร้านข้าวต้มในจังหวัดเชียงราย ด้วยการวิเคราะห์เชิง
ลำดับชั้น (AHP)

LOCATION SELECTION OF NEW BRANCH OF BOIL RICE BUSINESS IN CHIANG RAI
PROVINCE USING ANALYSIS HIERARCHY PROCESS (AHP)

นเรศ จันทโชติ

Narest131@gmail.com

บริการธุรกิจมหาดบัณฑิต การจัดการ โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ดร. ณรงค์ ป้อมหลักทอง

Narong_mfu@gmail.com

สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุด ของร้านข้าวต้ม
เหรียญบาท โดยใช้หลักเกณฑ์การคำนวณหาทำเลที่ตั้งโดยใช้วิธีกระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น
By Analytical Hierarchy Process (AHP) โดยใช้เป็นแนวทางในการ

ตัดสินใจว่าปัจจัยหลักและทำเลที่ตั้งใดมีความสำคัญมากน้อยเช่นไร เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่า
ทำเลเหมาะแก่การตั้งร้านอาหารได้ โดยการเก็บข้อมูลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของกระบวนการศึกษานี้ ได้
สอบถามผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 10 คน โดยพิจารณา
จากทางเลือกที่เป็นไปได้ 3 พื้นที่ คือ 1.ตำบลเวียง (บริเวณถนนสันโค้ง) พื้นที่ที่ 2.ตำบลบ้านคู
(หน้ามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย) และพื้นที่ที่ 3.ตำบลท่าสุด (หน้ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง) ซึ่งทั้ง
3 พื้นที่นี้ มีการอยู่อาศัยและชุมชนเวียนของประชากรมากที่สุดในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมของที่ตั้งเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่สุด 46.3 %
รองลงมาคือราคาที่ดิน,ค่าเช่า,ค่าก่อสร้าง 34 % ความหนาแน่นของประชากร 13.6 % และระบบ
สาธารณูปโภค 6.1 % ในส่วนของการวิเคราะห์ทำเลที่ตั้งตัวเลือกประกอบไปด้วย ตำบลเวียง(ถนน
สันโค้ง) เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในเบื้องต้นสูงกว่า อีก2 พื้นที่ เพราะมีค่าความสำคัญสูงสุด
39 % รองลงมาคือ ตำบลท่าสุด (หน้ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง) 36.6 % และอันดับสุดท้ายคือ ตำบล
บ้านคู (หน้ามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย) 24.5 % โดยพื้นที่ตำบลเวียง(ถนนสันโค้ง)มีความเป็นไปได้
ในการตั้งธุรกิจประเภทอาหารมากที่สุด ดังนั้นการเปิดร้านอาหารควรจะมีการวางทำเลที่ตั้งที่ดีมี
ความเหมาะสมเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงของลูกค้า และประหยัดการเดินทางของผู้มาใช้
บริการรวมถึงการสะดวกในการเลือกซื้อวัตถุดิบในการเตรียมอาหารของทางร้านไปในตัวด้วย
คำสำคัญ: กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น/ทำเลที่ตั้ง/ร้านอาหาร

ABSTRACT

The purpose of this paper aims to identify the main priority factors and alternative location selection in order to select the location selection one baht boil rice restaurant in Chiang Rai province as a case study. The researcher would like to collect data from 10 entrepreneurs who related in restaurant business through interview and survey then, the data collected would be analyzed in Analytical Hierarchy Process [AHP] to decide a location selection of One Baht boil rice restaurant. After that the researcher used the Expert Choice® to decide a location selection of One Baht boil rice restaurant. After that researcher used Expert Choice® to evaluate the data, there were 4 factors in AHP technique, which included environment of location, cost of land rental and construction cost, customer density and public utility system

The study found that the environment factor of location was weighted as the highest priority, which was 46.3 percent. The cost of land, rental and construction cost was weighted as the second priority, which was 34 percent. The customer density was weighted as the third, which was 13.6 percent. The public utility system was weighted as fourth priority, which was 6.1 percent. The highest weighted alternative location was Tumbol Wieang [San Klong road] which was 39 percent. Tumbol Tha Sud [In front of Mae Fah Luang University] was weighted as the second priority, which was 36.6 percent. The last one priority was Tumbol Ban Du [In front of Chiang Rai Rajchaphat University], which was 24.5 percent. Moreover, differentiated of the 4 factor should not be over 0.10 or 10 percent. The result found the accuracy of differentiated AHP was 0.08 or 8 percent, which was acceptable and suites to use the 4 factors as criteria of One Baht boil rice restaurant.

Keywords: Analytical Hierarchy Process/Location Selection /Restaurant

บทนำ

อาหารนับเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่มนุษย์ทุกคนต้องการและมีความสำคัญต่อร่างกายเป็นอย่างมาก โดยในแต่ละวันมนุษย์เราต้องบริโภคอาหาร 3 มื้อ ต่อวัน แต่ว่าสภาพการดำรงชีวิตของคนไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วแล้วเนื่องด้วยสภาพสังคมในปัจจุบัน มีการทำงานที่เร่งรีบต้องแข่งขัน ทำให้การทำอาหารเองที่บ้านทานเป็นเรื่องยาก ผู้คนก็เลยหารับประทานอาหารที่นอกบ้านกันมากขึ้นหรือมีโอกาสพิเศษที่พาคนพิเศษไปทานข้าวนอกบ้านมากขึ้น ดังนั้นธุรกิจร้านอาหารจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นต่อสังคมไทยในปัจจุบัน และตอบโจทย์ของวิถีชีวิตคนเมืองในปัจจุบัน

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทำให้เกิดการกระจายตัวของรายได้และชนชั้นกลางเพิ่มมากขึ้นตามหัวเมืองใหญ่ ๆ เช่นจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่เหนือสุดของประเทศไทยมีภูมิประเทศที่ตั้งโอบล้อมด้วยขุนเขา ธรรมชาติเขียวชอุ่ม สมบูรณ์ไปด้วยพืชพรรณต่าง ๆ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคเหนือ โดยมีนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาเยี่ยมชมและท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก

เมื่อมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น การจับจ่าย การซื้อของ การรับประทานอาหารก็เพิ่มตามเช่นกัน และจังหวัดเชียงใหม่ยังขาดปัจจัยหลายอย่างที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่นร้านอาหาร จังหวัดเชียงใหม่ยังขาดธุรกิจบริการประเภทนี้อีกมากเพราะเมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวเชียงใหม่ เขาเหล่านั้นก็ต้องจะชิมอาหารหรือรสชาติอร่อยของจังหวัดเชียงใหม่ว่ามีรสชาติถูกปากหรือไม่ ดังนั้นถ้าผู้ประกอบการท่านใดสนใจก็ที่จะลงทุนในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ก็ถือว่าเป็นเรื่องดี แต่อย่างไรก็ตามท่านก็ควรศึกษาหาข้อมูลก่อนที่จะลงมือทำให้แน่ชัดเป็นรูปธรรมก่อน

ร้านข้าวต้มเหรียญบาท ได้ดำเนินธุรกิจมา 7 ปีแล้ว ซึ่งก็ได้บริการลูกค้า ทั้งคนในพื้นที่ในเขตอำเภอเมือง และนักท่องเที่ยวจากต่างจังหวัด ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ก็ได้รับเสียงตอบรับเป็นอย่างดี แต่ด้วยสภาพของร้านที่เป็นห้องแถว 1 ห้อง โต๊ะที่ให้บริการ มี 10 โต๊ะ จึงไม่เพียงพอต่อการบริการกับลูกค้าและนักท่องเที่ยว ประกอบกับปัญหาที่จอดรถไม่เพียงพอ โดยลูกค้าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ตั้งใจจะมารับประทานซึ่งทำให้สูญเสียลูกค้าไป

ที่มาปัญหาภายในร้านข้าวต้มเหรียญบาท โดยได้ใช้ทฤษฎีกำลังปลาใช้ในการวิเคราะห์ โดยการกำหนดปัญหาที่หัวปลา กำหนดกลุ่มปัจจัยที่จะทำให้เกิดปัญหานั้นแล้วระดมสมองเพื่อหาสาเหตุในแต่ละปัจจัย หาสาเหตุหลักของปัญหา จัดลำดับความสำคัญของสาเหตุและใช้แนวทางการปรับปรุงที่จำเป็น การแยกแยะและกำหนดสาเหตุต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบและเป็นเหตุเป็นผล โดยใช้ 4 M 1 E เป็นกลุ่มปัจจัย (Factor)

โดยปัญหาของทางร้านคือต้องการหาทำเลที่ตั้งแห่งใหม่ที่เหมาะสมของร้านข้าวต้มเหรียญบาท ส่วนสาเหตุที่ทำให้ต้องพิจารณาในการหาที่ตั้งใหม่ คือ 1. สภาพแวดล้อมภายในร้านมีความแออัด คับแคบ อากาศไม่ถ่ายเท และที่จอดรถไม่เพียงพอทำให้ลูกค้าไม่ค่อยสบายอารมณ์เมื่อมาใช้บริการ 2. เครื่องจักร, อุปกรณ์ มีความทรุดโทรมเช่นปล่องดูดควัน ที่ครัว มีอายุการใช้ที่ยาวนานมีรอยรั่วซึมเมื่อฝนตก ทำให้มีน้ำไหลเข้ามาภายในร้านเป็นจำนวนมาก,ท่อประปาแตกที่อยู่ใต้พื้นอาคารเสียหายบ่อยครั้งและยากต่อการซ่อมบำรุงเพราะอยู่ใต้อาคาร 3. กระบวนการทำงาน การจัดการภายในร้านมีความยุ่งยากซับซ้อนเช่นการเตรียมอาหาร เตรียมวัตถุดิบต่าง ๆ ใช้เวลาค่อนข้างนานและการจัดวางอาหาร เครื่องปรุงต่าง ๆ ไม่เป็นระบบ ทำให้หยิบจับได้ยาก 4. ด้านบุคคล คือลูกค้าได้รับการบริการไม่ทั่วถึงขณะที่ร้านเปิดบริการเช่นลูกค้าที่อยู่โต๊ะด้านนอกร้านมักจะต้องเดินมาสั่งอาหารเพิ่มเติมหรือเรียกเก็บเงิน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้คือปัญหาที่มาถึงสาเหตุว่าทำไมต้องหาทำเลที่ตั้งใหม่ของร้านข้าวต้มเหรียญบาท

อย่างไรก็ตามการเลือกทำเลที่ดีไม่ได้ขึ้นกับผลการตัดสินใจ แต่ขึ้นกับกระบวนการตัดสินใจที่จำเป็นต้องมีการพิจารณา และเลือกทำเลที่ตั้งอย่างมีขั้นตอนเหมาะสม เพื่อช่วยให้ธุรกิจอยู่รอด มีความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้งและประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจได้ ดังนั้นผู้ประกอบการและผู้ที่กำลังดำเนินงานต้องเข้าใจความสำคัญของทำเลที่ตั้งที่มีต่อความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ การวิเคราะห์ทำเลที่ตั้งเป็นกระบวนการที่ควรกระทำตลอดเวลาเมื่อกิจการเปิดดำเนินการผู้ประกอบการจำเป็นต้องเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียเพื่อนำไปปรับปรุงลด-เพิ่มขนาดพัฒนาทำเลที่ตั้งแต่ละแห่งและตัดสินใจทำเลที่ตั้งให้ดีที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมในการจัดตั้งของธุรกิจร้านข้าวต้มในจังหวัดเชียงราย
2. เปรียบเทียบหาทำเลที่ตั้งที่มีความเหมาะสมที่สุดในการขยายสาขาร้านข้าวต้มเหรียญบาท โดยในอำเภอเมือง เชียงราย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตการศึกษาด้านประชากร เป็นผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงรายและลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการร้านข้าวต้มเหรียญบาท
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของธุรกิจร้านข้าวต้ม โดยการคำนวณหาทำเลที่ตั้งโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น By Analytical Hierarchy Process [AHP]

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุดของร้านข้าวต้มเหรียญบาท ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) โดยใช้แนวคิดทฤษฎีทางการบริหารจัดการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม มาช่วยในการตัดสินใจในการเลือกทำเลที่ตั้งของร้านข้าวต้มเหรียญบาทแห่งใดมีความสำคัญมากน้อยอย่างไร โดยได้มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น
3. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Expert Choice
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ได้ประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น โดยเริ่มจากการศึกษาปัจจัยหลัก และทำเลที่ตั้งทางเลือกที่เหมาะสม แล้วแบ่งโครงสร้างของปัญหาออกเป็น ชั้น ๆ ชั้นแรกคือ การกำหนดเป้าหมาย (Goal) แล้วจึงกำหนดเกณฑ์ (Criteria) เกณฑ์ย่อย (Sub criteria) และทางเลือก (Alternative) ตามลำดับ โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น และนำโปรแกรม Expert Choice® เป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนการตัดสินใจแบบพหุเกณฑ์ที่อยู่บนพื้นฐานของกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytic Hierarchy Process : AHP) เป็นวิธีการที่มีความสามารถและเข้าใจง่ายในการทำการตัดสินใจที่ใช้ทั้งข้อมูลที่วัดได้และการตัดสินใจจากผู้ตัดสินใจ โดยผ่านกระบวนการสร้างการตัดสินใจในรูปแบบลำดับชั้น จากนั้นทำการเปรียบเทียบเป็นคู่ ๆ ของวัตถุประสงค์และทางเลือกต่าง ๆ ทำให้สามารถพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดโดยละเอียดซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการคัดเลือกปัจจัยที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ามาช่วยสนับสนุนการตัดสินใจเรื่องปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ จุฑามาส อินทร์แก้ว (2556) นำทฤษฎี มาศึกษาวิจัยเรื่องการเลือกตำแหน่งที่ตั้งของโรงงาน โดยใช้การตัดสินใจหลายเกณฑ์ กรณีศึกษา ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอส เอส กำไม จังหวัดสุราษฎร์ธานี นภัสวรรณ เรือนเพชร (2552) นำทฤษฎีมาศึกษาการเลือกทำเลที่ตั้งศูนย์กระจายน้ำมัน ภัทรารวรรณ ขุนเจริญ (2555) นำทฤษฎีมาศึกษาเพื่อหาทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมสำหรับร้านขายปลีกวัสดุก่อสร้าง ศศิมาพันธุ์ พิมพ์พันธุ์ (2558) นำทฤษฎีมาศึกษาการเลือกระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ กรณีศึกษา บริษัท คอนเนลส์ เอ็นจิเนียริง (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถนำทฤษฎีกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้นของปัจจัยเพื่อมาสนับสนุนในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. การวิเคราะห์หาทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของธุรกิจร้านข้าวต้มเหรียญบาท โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้วิธีการสุ่มสำรวจตัวอย่างในเชิงเป็นไปไม่ได้ (Non – probability sampling) ในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องใช้ผู้มีประสบการณ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจประเภทอาหารซึ่งจะมีประสบการณ์และความชำนาญในด้านการทำธุรกิจอาหารในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงรายเป็นอย่างดี จึงทำให้ผู้ศึกษาต้องเลือกวิธีแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ร่วมกับทฤษฎีการตัดสินใจด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงลำดับชั้นในการเลือกผู้ประกอบการจำนวน 10 ท่าน มาสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม

1.2. แบบสอบถามโดยสำรวจสภาพข้อมูลทั่วไปของกลุ่มลูกค้าผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน โดยการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ทราบจำนวนของประชากร ณ ระดับความเชื่อมั่น 95 % และเป็นการสุ่มลูกค้าตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience sampling)

2. รูปแบบของการศึกษา

ในส่วนนี้จะศึกษาถึงปัจจัยการคัดเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของร้านข้าวต้มเหริญบาท โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (Analytical Hierarchy Process : AHP) เข้ามาเป็นเครื่องมือในการช่วยตัดสินใจให้แม่นยำและดียิ่งขึ้น กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย ขั้นตอนของการศึกษาจะประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลักดังนี้

2.1. กำหนดปัจจัยหลักและปัจจัยย่อยในการหาทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของร้านข้าวต้มเหริญบาท โดยศึกษาจากงานวิจัย บทความ หนังสือ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการคัดพื้นที่ของธุรกิจนั้น ๆ

2.2. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ประกอบการด้านอาหาร ตอบแบบสอบถามพร้อมทั้งอธิบายรูปแบบในการศึกษาวิจัย

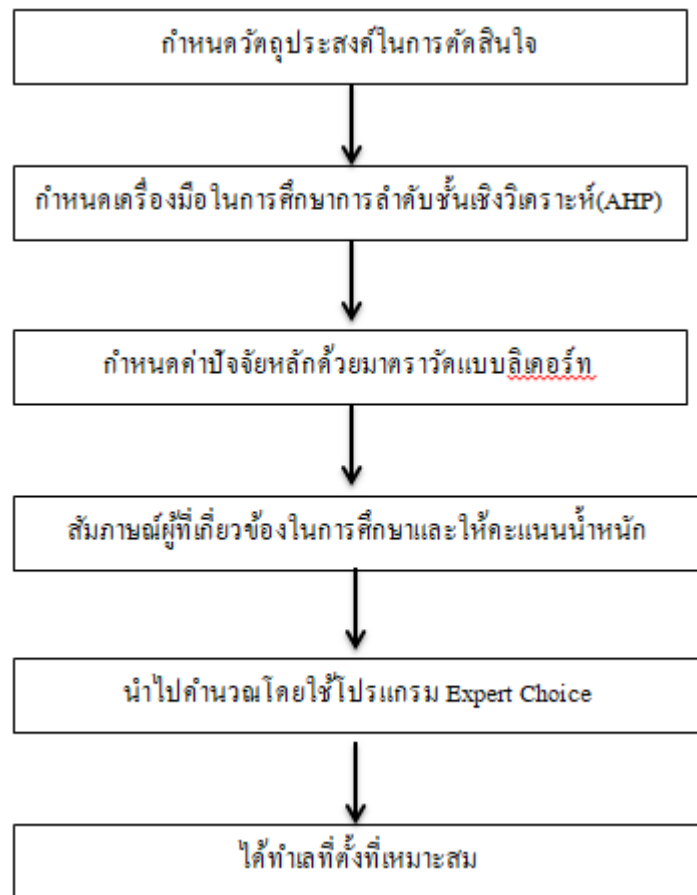
2.3. นำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดลำดับตามความสำคัญของค่าน้ำหนักของแต่ละปัจจัยหลัก และปัจจัยรองที่ทางผู้ประกอบการได้ประเมินมาในแบบสอบถาม ด้วยเครื่องมือ AHP

2.4. นำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดลำดับตามความสำคัญของค่าน้ำหนักของปัจจัยหลักและปัจจัยย่อยที่ทางผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินมาในแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรม Expert Choice

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาแล้วได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญมาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของธุรกิจร้านข้าวต้มเหริญบาท โดยมีวิธีการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ 2 ครั้ง ครั้งแรกสัมภาษณ์เพื่อทราบข้อมูลปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการพิจารณาเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม ครั้งที่สองเป็นการให้น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยพิจารณาและทำเลที่ตั้งทางเลือกเป้าหมายที่เหมาะสมที่สุด โดยผู้ศึกษามีตารางอธิบายให้เข้าใจง่ายดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการรวบรวมข้อมูล

3.2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

เป็นการรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ เอกสาร งานวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ รายงานการวิจัย การศึกษาโดยอิสระ บทความ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกทำเลที่ตั้งสถานประกอบการบริการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการด้านอาหารในเขตอำเภอเมือง เชียงราย จำนวน 10 ราย และเจ้าของร้านข้าวต้มเหริญบาท โดยนำผลจากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ตามกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรม Expert Choice®

ต่อมาในกาคำนวณหาค่าของความสอดคล้องกันของเหตุผลที่กล่าวมานั้น เป็นการ ใช้วิธีการคำนวณหลายชั้น ดังนั้นเพื่อให้การคำนวณง่ายขึ้นและแม่นยำ ผู้ศึกษาได้เลือกใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป Expert Choice® ที่ใช้ในการคำนวณ AHP

ค่า Consistency Ratio ไม่ควรเกิน 10 % สำหรับการวินิจฉัยของปัจจัยที่เกินกว่า 5 ปัจจัย (ไม่ควรเกิน 9% สำหรับ 4 ปัจจัย และไม่ควรเกิน 5% สำหรับ 3 ปัจจัย) ถ้าค่า CR เกินกว่ามาตรฐานดังกล่าว หมายความว่า การวินิจฉัย ไม่มีความสอดคล้องกันของเหตุผล ดังนั้นผู้วินิจฉัยต้องทบทวนการวินิจฉัยที่ได้ทำไปแล้วใหม่

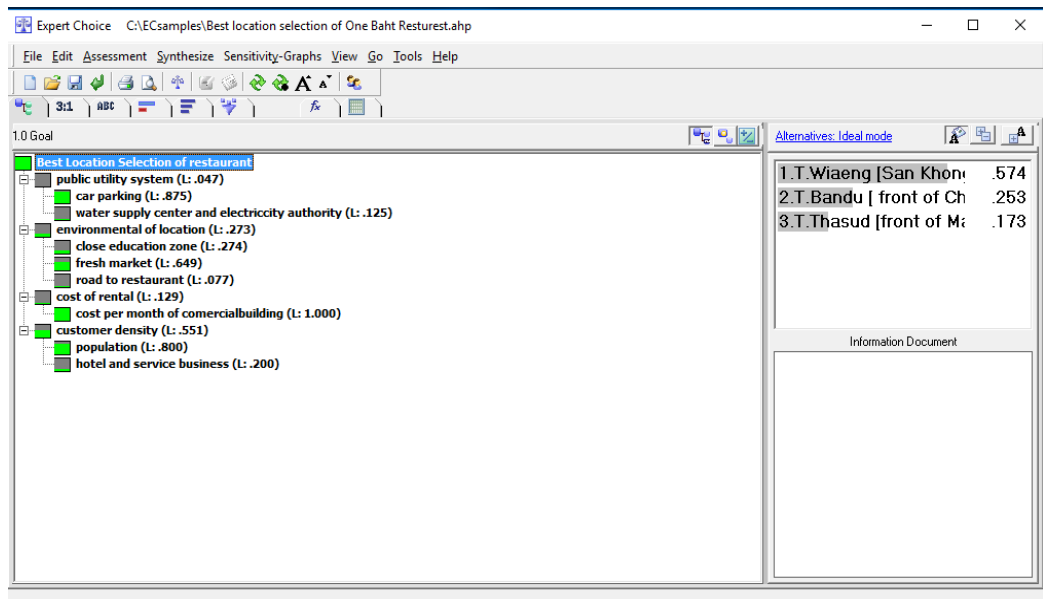
หากได้ค่า CR ไม่เกิน 0.10 หรือ 10 % จะถือว่ามีความสอดคล้องและผลลัพธ์นั้น เป็นที่ยอมรับได้จากทฤษฎีกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับค่าความสำคัญ ต่อไป ตัวอย่างการนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญมาแปลงลง โปรแกรม Expert Choice® และผลวิเคราะห์ค่าความสำคัญในด้านปัจจัยหลักและปัจจัยย่อยเพื่อจัดลำดับค่าความสำคัญของปัจจัยการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของร้านข้าวต้มเหริญบาท

ตัวอย่างการนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินแบบสอบถามของผู้ประกอบการมาแปลงลงโปรแกรม Expert Choice® และผลการวิเคราะห์ค่าความสำคัญในด้านปัจจัยหลัก และทำเลที่ตั้งทางเลือกเพื่อจัดลำดับค่าความสำคัญของปัจจัยของการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุด แสดงในภาพที่ 2,3

The screenshot shows the Expert Choice software interface. At the top, there are two boxes for comparing 'public utility system' and 'environmental of location'. Below this is a table titled 'Compare the relative importance with respect to: Best Location Selection of restaurant'. The table has four columns: 'public utility system', 'environmental of location', 'cost of rent', and 'customer density'. The values in the table are: public utility system (5.0), environmental of location (5.0), cost of rent (4.0), and customer density (4.0). The inconsistency index (Incon) is 0.25.

	public utility system	environmental of location	cost of rent	customer density
public utility system		5.0	5.0	6.0
environmental of location			4.0	4.0
cost of rent				4.0
customer density				
Incon: 0.25				

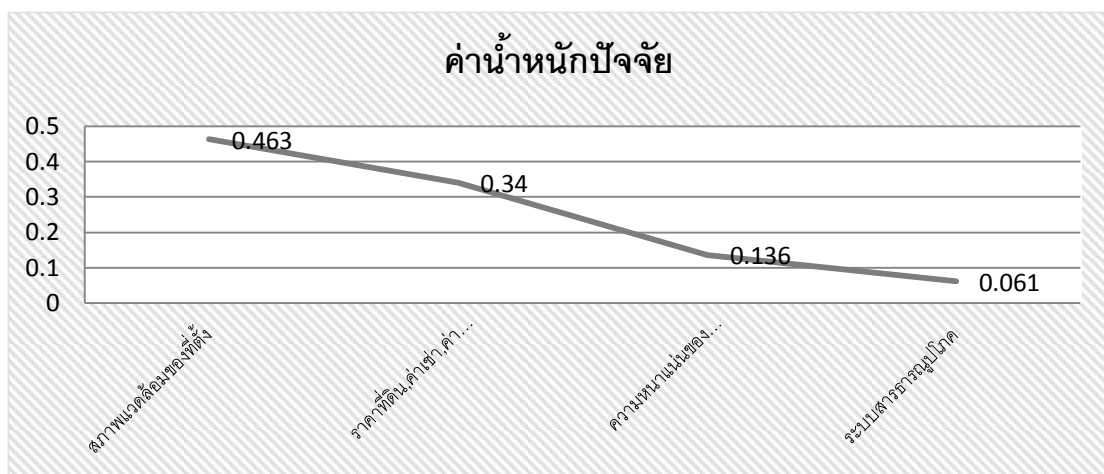
ภาพที่ 2 ภาพตัวอย่างการนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินแบบสอบถามของผู้ประกอบการมาแปลงลงโปรแกรม Expert Choice®

ภาพที่ 3 ตัวอย่างผลการวิเคราะห์ค่าความสำคัญในด้านปัจจัยหลักการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุดของร้านข้าวต้มเหริยญบาท โดยโปรแกรม Expert Choice ®

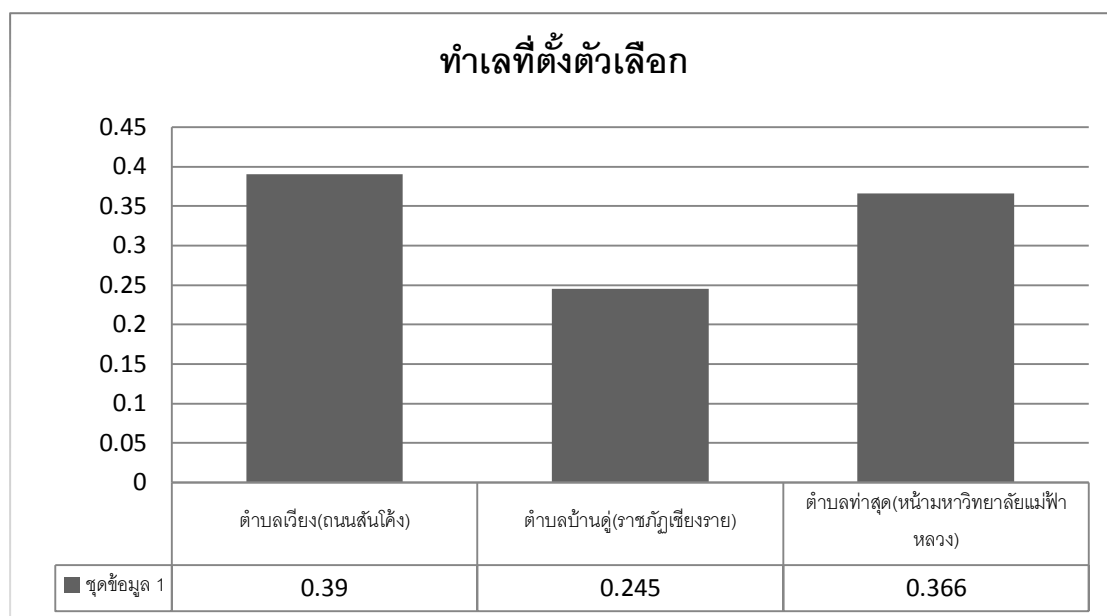
ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุดของร้านข้าวต้มเหริยญบาทในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยหลักที่คำนวณจากโปรแกรม Expert Choice ® จากค่าเฉลี่ยพบว่าสภาพแวดล้อมของที่ตั้ง เป็นอันดับสูงสุด 46.3 % รองลงมาคือ ราคาที่ดิน,ค่าเช่า,ค่าก่อสร้าง 34 % ความหนาแน่นของประชากร 13.6 % และระบบสาธารณูปโภค 6.1 %

ภาพที่ 4 แผนภาพสรุบน้ำหนักความสำคัญปัจจัยหลักการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุด

ผลจากการคำนวณของโปรแกรมสำเร็จรูป Expert Choice ในการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม สามารถเรียงลำดับได้ดังต่อไปนี้ 1. ตำบลเวียง (ถนนสันโค้ง) มีความสำคัญ 0.390 2. ตำบลท่าสุด(หน้ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง) มีความสำคัญ 0.366 3. ตำบลบ้านคู้ (หน้ามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย) 0.245 ตามลำดับ

ภาพที่ 5 สรุปค่าน้ำหนักความสำคัญของทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุดของธุรกิจข้าวต้มเหริญบาท

อภิปรายผลการวิจัย

การเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของธุรกิจร้านข้าวต้มเหริญบาท โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีความต้องการที่จะศึกษาการเลือกทำเลที่เหมาะสมสำหรับการตั้งร้านอาหาร โดยคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกทำเลที่ตั้งเป็นสำคัญ เพื่อเป็นประโยชน์ในการเปิดร้านอาหารแห่งใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ที่จะมาใช้บริการให้ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัจจัยในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของธุรกิจร้านข้าวต้มเหริญบาท ซึ่งจากผลการศึกษาได้วิเคราะห์ถึงปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเลือกทำเลที่ตั้ง ด้านสภาพแวดล้อมของที่ตั้ง ด้านราคาที่ดิน,ค่าเช่า,ค่าก่อสร้าง ด้านความหนาแน่นของประชากร ด้านระบบสาธารณูปโภค โดยมี ทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม 3 ทำเลได้ ตำบลเวียง

(ถนนสันโค้ง) ตำบลบ้านคู้ (หน้ามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย) ตำบลท่าสุด (หน้ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง) ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ผลที่ได้ จะเห็นได้ว่าปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุด คือ สภาพแวดล้อมของที่ตั้งเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่สุด 46.3 % รองลงมาคือราคาที่ดิน, ค่าเช่า, ค่าก่อสร้าง 34 % ความหนาแน่นของประชากร 13.6 % และระบบสาธารณูปโภค 6.1 % ในส่วนของการวิเคราะห์ทำเลที่ตั้งตัวเลือกประกอบไปด้วย ตำบลเวียง(ถนนสันโค้ง) มีความสำคัญสูงสุด 39 % รองลงมาคือ ตำบลท่าสุด (หน้ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง) 36.6 % และอันดับสุดท้ายคือ ตำบลบ้านคู้ (หน้ามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย) 24.5 %

ผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น(AHP)ในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของธุรกิจร้านข้าวต้มเหรียญบาทที่เหมาะสมที่สุดคือ ตำบลเวียง(ถนนสันโค้ง) ผู้ศึกษาเห็นว่าพื้นที่ดังกล่าว หากมีการนำไปปฏิบัติจริงมีทั้งผลดีและผลเสีย เช่น สภาพแวดล้อมที่อยู่ใจกลางเมืองเชียงรายมีสถานที่ราชการหลายสถานที่เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล โรงแรม เป็นต้น ซึ่งมีความได้เปรียบด้านผู้คนที่สำคัญผ่านไปผ่านมาทำให้ร้านข้าวต้มเหรียญบาทมีโอกาสที่มีผู้มาใช้บริการเพิ่มตามมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ราคาที่ดิน, ค่าเช่า, ค่าก่อสร้าง ต้องมีเงินลงทุนสูง ซึ่งทางผู้ประกอบการต้องหาแหล่งเงินทุนสำรองในการหาทำเลที่ตั้งไว้ด้วย สิ่งเหล่านี้คือข้อควรศึกษาของผู้ประกอบการที่สนใจทำธุรกิจประเภทนี้

โดยการใช้กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) จากการตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารจำนวน 10 ท่าน ได้แสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือในเรื่องสภาพแวดล้อมของที่ตั้ง ซึ่งสามารถช่วยสนับสนุนแนวคิดการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุดของการเปิดร้านข้าวต้มเหรียญบาทได้และช่วยให้กระบวนการวิเคราะห์น้ำหนักของปัจจัยดังกล่าวนั้นเป็นระบบมากยิ่งขึ้น น้ำหนักความสำคัญของแต่ละปัจจัยเมื่อนำมาใช้ในการประเมินผลการคัดเลือกนั้น จะช่วยให้แนวทางการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุด และเป็นที่ยังพอใจต่อผู้ประกอบการข้าวต้มเหรียญบาทถือเป็นสิ่งสำคัญ ในส่วนของการเลือกทำเลที่ตั้งสามารถนำกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) เข้ามาช่วยทำให้เกิดการเลือกทำเลที่ตั้งที่ดีที่สุด เกิดความคิดที่มีระบบได้ ถือเป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้ประกอบการร้านข้าวต้มเหรียญบาทและผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบธุรกิจต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปปรับปรุงและแก้ไข

จากข้อเสนอแนะการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของธุรกิจร้านข้าวต้มเหรียญบาทโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) ครั้งนี้ ได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการตัดสินใจ โดยที่ผู้ประกอบการหลายท่าน ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ ข้อเสนอแนะปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีในการเริ่มต้นธุรกิจใหม่หรือเปิดสาขาใหม่

2. ข้อเสนอแนะในการทำศึกษารั้งต่อไป

ในการศึกษารั้งนี้ หากมีระยะเวลาของการทำการศึกษาเพียงพอ ผู้ศึกษาควรสอบถามเจ้าของธุรกิจให้อยู่ในพื้นที่ที่กระจายตัวได้ทั่วถึงมากกว่านี้ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่หลากหลายครอบคลุม และการคะแนนความสำคัญควรทำการศึกษาทุกกรณีทุกปัจจัยพิจารณา เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด

ในการศึกษารั้งนี้ ทำเลที่ตั้งที่เลือก ทั้ง 3 พื้นที่นี้ เป็นสถานที่ที่ผู้ประกอบการร้านข้าวต้มเหรียญบาทเป็นได้ผู้วางแผนในการเลือกมาแล้ว ซึ่งในความเป็นจริงอาจมีทำเลที่ตั้งอื่นที่ความเหมาะสมมากกว่านี้ได้ ดังนั้น หากมีการศึกษารั้งต่อไป ควรศึกษาหาข้อมูลของพื้นที่ที่จะดำเนินธุรกิจอย่างละเอียดถี่ถ้วนมากยิ่งขึ้นควบคู่ไปกับการใช้เครื่องมือช่วยที่ทันสมัยเช่นกัน

รายการอ้างอิง

จุฑามาศ อินทร์แก้ว. (2556) : การเลือกตำแหน่งที่ตั้งของโรงงานโดยใช้การตัดสินใจหลายเกณฑ์ กรณีศึกษา ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอสเอส ค้าไม้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยจัดการทางวิศวกรรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ

จตุมา สุขประสงค์ (2554) : การเลือกทำเลที่ตั้งของสาขาธุรกิจร้านก๋วยเตี๋ยวก๊วยลื้อด้วยกระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจการจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, เชียงราย

นภัทสรณ เรือนเพชร กรณีศึกษา: ธุรกิจรับจัดการขนส่งน้ำมัน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยศรีปทุมวิทยาเขตชลบุรีปีการศึกษา 2552

บุญยง อยุธยา. (2552). การประยุกต์ใช้วิธีการ AHP ในการคัดเลือกบริษัทขนส่ง: กรณีศึกษา ธนาคารพาณิชย์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโซ่อุปทานแบบบูรณาการ. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ

พงศ์กณิน จิรขจรชัย (2558) : การศึกษาปัจจัยการเลือกที่ตั้งจุดรับซื้อน้ำยางพาราโดยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, เชียงราย

ภัทรารวรรณ ขุนเจริญ. (2555). การศึกษาเพื่อหาตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมสำหรับร้านขายปลีก
วัสดุก่อสร้างกรณีศึกษา หจก. ร่อนทองชัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ โลจิสติกส์. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. กรุงเทพฯ

รัตติยา วงศ์ลังกา (2557) การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการโซ่อุปทานของเกษตรกรผู้
เพาะเห็ดฟาง

วัลนิกา ฉลากบาง การวิจัยแบบผสมผสาน Mixed Methods Research ผู้วิจัยได้ศึกษาการ
วิจัยแบบผสมผสานที่ใช้วิธีวิทยาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกันในการดำเนินการวิจัยเพื่อหา
คำตอบที่ครอบคลุมมากที่สุด

ศศิมาพันธ์ พิมพ์พันธุ์ กิตินันท์มากปรานค์(2558) การประยุกต์ใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิง
วิเคราะห์เพื่อตัดสินใจเลือกระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ กรณีศึกษา บริษัท คอนเนลส์เอ็นจีเนียริ่ง
(ประเทศไทย) จำกัด สาขาวิชา การจัดการ โลจิสติกส์และซัพพลายเชน คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

สุรพงษ์ เวทพิสัย (2559) การศึกษาแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน
ตำบลร่มเย็น อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา